СТРАТЕГИЯ
ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ ВЪВ ВТОРО ОУ „НИКОЛА Й. ВАПЦАРОВ", ГР. ВАРНА
(2026 – 2030)

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ

I. ПРОБЛЕМАТИКА, СВЪРЗАНА С ПОДКРЕПАТА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ

1. Стратегическа нормативна рамка.
2. Основни понятия.

II. ИДЕНТИФИКАЦИЯ, АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА РЕСУРСИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ ВЪВ ВТОРО ОУ „НИКОЛА Й. ВАПЦАРОВ", ГР. ВАРНА

1. Институции
2. Състав и особености на групата на децата и учениците, нуждаещи се от допълнителна подкрепа
3. Осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие
4. Осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие
5. Обезпеченост на училището със специалисти, предоставящи обща и допълнителна подкрепа
6. Осигуряване на подкрепяща материално-техническа база
7. Предизвикателства

III. ВИЗИЯ

IV. ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ ПРИ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА СТРАТЕГИЯТА

V. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

1. Стратегическа цел 1
2. Стратегическа цел 2
3. Стратегическа цел 3
4. Стратегическа цел 4

VI. ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ЦЕЛИ

1. В изпълнение на стратегическа цел 1
2. В изпълнение на стратегическа цел 2
3. В изпълнение на стратегическа цел 3
4. В изпълнение на стратегическа цел 4

VII. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРЕДВИДЕНИТЕ ДЕЙНОСТИ

VIII. ФИНАНСИРАНЕ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА

1. Планиране и източници на финансиране
2. Индикатори за реализиране на Стратегията
3. Отчитане на изпълнението на Стратегията

IX. ОЦЕНКА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА

X. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата училищна стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците във Второ ОУ „Никола Й. Вапцаров", гр. Варна е за периода 2026-2030 година, наричана по-нататък за краткост Стратегията. Кореспондира със Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030), с областни и местни политики в областта на приобщаващото образование.

Приобщаващото образование е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността. Приобщаващото образование стимулира развитието на децата със специални образователни потребности (СОП), в риск, с изявени дарби и с хронични заболявания, но и изграждането на останалите деца в училище като личности, които с начина си на мислене и ценностната си система създават качествено нов социален капитал за обществото, основан на взаимно уважение и доверие.

При изпълнението на Стратегията ще бъдат съблюдавани принципите заложени в ЗПУО:

1. Гарантиране на правото на всяко дете и ученик на достъп до детска градина или училище най-близо до неговото местоживеене и на правото му на качествено образование.
2. Гарантиране на достъпа на всяко дете или ученик до подкрепа за личностно развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности с оглед възможността за възникване на затруднения в процеса на ученето и приобщаването и на необходимостта от подходяща подкрепа. Достъпност до осигурени адаптирани учебни материали, физическа среда и методи на преподаване, които отговарят на нуждите на всички ученици. Това включва достъпна архитектурна среда до и в сградата на всички етажи, адаптирани санитарни помещения, специално оборудвани кабинети за ресурсно подпомагане, логопедична и психологическа подкрепа, индивидуални учебни програми, помощни средства за деца със специални потребности. Ние сме пилотно училище, в което се въведоха асистиращи устройства четци за деца с дисграфия, дислексия и дискалкулия. Същите устройства подпомагат и учениците, потърсили международна закрила при усвояването им на българския език.
3. Прилагане на диференцирани педагогически подходи, ориентирани към интересите и стимулиращи мотивацията на детето и на ученика, съобразени с възрастовите и социалните промени в живота му и адаптирани към

способността му да прилага усвоените компетентности на практика. Индивидуално оценяване на напредъка чрез използване на индивидуални учебни програми, които позволяват проследяването на напредъка на всяко дете и адаптирането на учебния процес спрямо неговите нужди и възможности.

4. Приемане и зачитане на уникалността на всяко дете и ученик–индивидуалните потребности и възможности, личностните качества, знанията, уменията и интересите, на всяко дете

както и на:

1. Сътрудничество чрез включване на учители, родители, специалисти (психолози, логопеди, социални работници) и други институции за съвместна работа. Този подход осигурява цялостна подкрепа и създава мрежа от помощ, която улеснява интеграцията на всички деца. Успешно си сътрудничество с РУО-Варна, Община Варна, ЦПЛР-Логопедичен център-Варна, РЦПППО-Варна, ЦСОПВарна, Фондация „Лъчезар Цоцорков", Асоциация „Родители", Сдружение „Дари усмивка".
2. Иновативност - формулиране на нови подходи, мерки и дейности за постигане на целите, заложени в Стратегията.
3. Измеримост, отчетност и устойчивост на резултатите – осигуряване на дългосрочни ползи/ефекти от постигнатите резултати.
4. Прозрачност и популяризиране на мерките и резултатите – приоритетната значимост на приобщаващото образование изисква висока степен на информираност на обществото.

Основната цел на приобщаването е осигуряването на подкрепа на разнообразните потребности на децата и учениците чрез включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето, развитието и участието на децата и учениците в живота на общността.

Подкрепа за пълноценно участие в образователния процес на деца и ученици, попадащи в обхвата на Наредбата за приобщаващото образование, се постига чрез мерки, като:

1. Функционално оценяване на образователните потребности на децата/учениците.
2. Разработване и прилагане на програми за психомоторно, познавателно и езиково развитие, за индивидуална и групова работа при установени езикови и/или емоционално поведенчески и/или сензорни затруднения.
3. Обогатяване на специализираната подкрепяща образователна среда – оборудване и обзавеждане на ресурсни, сензорни и др. кабинети, съобразно нуждите на децата и учениците.
4. Осигуряване на материално-техническата база за провеждане на учебния процес на децата/учениците.
5. Създаване и използване на адаптирани образователни ресурси за деца/ученици.

6. Прилагане на дейности на ниво клас и/или училище, подпомагащи интеграцията на децата/учениците.

За да бъде постигната целта на приобщаващото образование, прилаганите мерки, трябва да почиват на неотменния ангажимент да се гарантира правото на всеки учащ на приобщаващи и равни образователни възможности, а отговорността за изграждането на ефективни приобщаващи образователни системи трябва да се споделя от всички заети в образованието.

I. ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ И НОРМАТИВНИ ДОКУМЕНТИ

1. Нормативна рамка

Настоящата Стратегия за подкрепа за личностното развитие на децата и учениците във Второ ОУ „Никола Й. Вапцаров", гр. Варна 2026-2030 е разработена в изпълнение на ЗПУО /Обн.-ДВ, бр.79 от 13.10.2015 г., в сила от 01.08.2016 г./ и Наредба за приобщаващото образование, в сила от 27.10.2017 г., приета с ПМС № 232 от 20.10.2017 г., Обн. ДВ. бр.86 от 27 Октомври 2017 г.

В основата на Стратегията са залегнали изготвените анализи на потребностите от подкрепа за личностното развитие на децата и учениците на територията на училището. Тя посочва мерки в съответствие с набелязаните цели и приоритети за улесняване на достъпа и подобряване на качеството на предучилищното и училищното образование, заложени в международни и национални нормативни документи:

- Закон за предучилищното и училищното образование;
- Наредба за приобщаващо образование;
- Закон за закрила на детето;
- Механизъм за съвместна работа на институциите за обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст;
- Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 - 2030);
- Закон за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните;
- Наредба №15/2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти;
- Наредба за условията и реда за осъществяване на закрила на деца с изявени дарби;
- Наредба № 13 от 21 септември 2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.
- Стратегия за развитие на предучилищното и училищното образование в Община Варна 2021 г. – 2025 г., приета с Решение № 580-5 на Общински съвет - Варна от Протокол №17/15.06.2021 г.

2. Основни понятия

Подкрепата за личностно развитие се предоставя на децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование и включва осигуряване на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите, уменията и участието им в общността на детската градина и училището. Подкрепата за личностно развитие се предоставя в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всяко дете и на всеки ученик. Съгласно ЗПУО подкрепата за личностно развитие е обща и допълнителна. Общата подкрепа за личностно развитие е насочена към развиване на потенциала на всяко дете или ученик. Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя на деца и ученици със специални образователни потребности, в риск, с изявени дарби, с хронични заболявания.

2.1. Обща подкрепа за личностно развитие по чл. 178, ал. 1 от ЗПУО, насочена е към развитието на потенциала на всяко дете и ученик, е:

- екипна работа между учителите и други педагогически специалисти;
- допълнително обучение по учебни предмети при условията на ЗПУО;
- допълнителни модули за деца, които не владеят български език;
- допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;
- консултации по учебни предмети;
- кариерно ориентиране на учениците;
- занимания по интереси;
- библиотечно-информационно обслужване;
- грижа за здравето;
- осигуряване на общежитие;
- поощряване с морални и материални награди;
- дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
- ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;
- логопедична работа.

2.2. **Допълнителна** подкрепа за личностно развитие по чл. 187 от ЗПУО, насочена е към деца и ученици със специални образователни потребности (СОП), в риск, с изявени дарби, с хронични заболявания, след извършване на оценка на потребностите, е:

- работа с дете и ученик по конкретен случай;

- психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна, на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
- осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
- предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за ученици със сензорни увреждания;
- ресурсно подпомагане за ученици със специални образователни потребности.

II. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА РЕСУРСИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ

1. Състав и особености на групата на децата и учениците, нуждаещи се от допълнителна подкрепа.

1.1. По данни на НЕИСПУО към 15.06.2026 година в училище се обучават 5 деца и 44 ученици със специални образователни потребности.

1.2. По данни на НЕИСПУО към 15.06.2026 година в училище се обучават 5 деца и 32 ученици на ресурсно подпомагане, от тях 3 в ЦСОП-Варна.

1.3. По данни от класни ръководители към 15.06.2026 година в училище се обучават 15 деца и ученици в риск.

Групата деца и ученици със специални образователни потребности, които се нуждаят от допълнителна подкрепа за личностно развитие е разнообразна по своя състав и особености. Това изисква конкретен подход при планиране на необходимите ресурси и прилагане на институционалните практики към индивидуализирана грижа, както и гъвкави решения на място и в сътрудничество с другите институции.

2. Осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие

Във Второ ОУ „Никола Й. Вапцаров" по данни на НЕИСПУО към 15.09.2026 г. обща подкрепа за личностно развитие получават 41 деца и 1122 ученици.

Общата подкрепа за личностно развитие се получава от момента на постъпването им в училището и е насочена към развиване на техния потенциал.

2.1. **За децата** тя започва при постъпването им за първи път в училище и е насочена към всички деца в групата и гарантира участието и изявата им в образователния процес и в дейността на детската градина, включва:

2.1.1. Извършването на ранно оценяване на развитието чрез скрининг за определяне на риск от възникване на обучителни затруднения за тези

на 6 години, на които не е извършено ранно оценяване, при постъпването им в детска градина.

2.1.2. Осигуряване на допълнителни форми по различните образователни направления.

2.1.3. Участието им проектна дейност.

2.1.4. Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти.

2.1.5. Занимания по интереси - Участието им в иновативния подход „Ритмика".

2.1.6. Грижа за здравето.

2.1.7. Поощряване с морални и материални награди.

2.1.8. Дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение.

2.1.9. Логопедична работа.

2.2. **За учениците** тя започва при постъпването им за първи път в училище и е насочена към всички ученици в класа, гарантира участието и изявата им в образователния процес и в дейността на училището и включва:

2.2.1. Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти - всеки колега участва в учителска общност или методическо обединение, чрез което подпомага своята работа. В училището е утвърден план за открити практики, с конкретни дати и теми. Това е практика, чрез която учителите споделят своя опит и черпят такъв от своите колеги. Изключително успешна форма на учителска взаимопомощ и вътрешна квалификация. В резултат на това, все повече колеги добиват смелост и представят своята работа пред родители и външни за училището специалисти. Друга успешна практика е програмата ни за приемане и бърза адаптация на новопостъпили ученици. Тъй като училището ни става все пожелано и предпочитано /1058 деца и ученици през 2024/2025 година, 1112 – през 2025/2026/, училищните психолози разработиха тази програма. Чрез конкретни стъпки нопостъпилите ученици плавно преминават през процесите на адаптация, в резултат на което поддържат и/или повишават своя академичен резултат и намират нови и успешни приятелства. Успешно е въведен и методът на зелената химикалка. Поставен е в тази категория, защото е интегриран в учебния процес съвместно между училищните психолози и учителите в първи клас. Оказват си методическа подкрепа, чрез чести обсъждания, качествена обратна връзка, популяризиране на ползите.

2.2.2. Допълнително обучение по учебни предмети - традиционна форма за подпомагане на ученици, срещащи трудности при усвояването на учебното съдържание. Много прилагана в началния етап на основната

степен, където след месец ноември се правят обсъждания с училищния координатор и се предлага утвърждаването на план за обща подкрепа по учебни предмети. Ежегодно се утвърждава план и за лятна работа с изоставащи ученици, която се реализира през месец юни. Допълнително обучение през учебното време се осигурява и чрез възможностите, които предлага Проект „Успех за теб".

2.2.3. Допълнително консултиране по учебни предмети – традиционна форма.

2.2.4. Кариерно ориентиране на учениците - развито партньорство с ЦПЛР-Център за кариерно ориентиране-Варна. Ежегодно техни специалисти реализират дейности с наши ученици по повод тяхното професионално ориентиране. На интернет страницата на училището има специално създадена страница „Къде да уча след 7 клас", в която се публикува специализирана информация за продължаващото обучение на нашите седмокласници. Почти всички, над 150 ученици, посещават организирано „Панорама на средното образование", традиционна за нашия град инициатива, представяща всички средни училища, профилирани и професионални гимназии от областта.

2.2.5. Занимания по интереси - всяка учебна година се разкриват много и различни клубове и школи. В тях, освен желаещите, се включват и ученици, определени като деца в риск. Гордост за нас са клубовете за деца със специални образователни потребности, разкрити по НП „Заедно в изкуствата и спорта" на МОН. В тях децата развиват своите заложби, имат достъп до адаптирани форми на спорт и изкуства и активно участват в междуучилищни надпревари.

2.2.6. Библиотечно - информационно обслужване - библиотека с читалня, богат книжен фонд, свободен достъп до Интернет в цялата сграда. Наситен календар за дейности, подпомагащи изграждането на любов към книгата. Реализира се училищна програма за 10-минутно четене на глас от ученици, срещащи трудности с овладяването на учебното съдържание по български език и литература. Използването на интерактивни табла, образователни приложения и онлайн ресурси позволява на учителите да адаптират съдържанието спрямо нуждите на учениците. Училището има платени абонаменти за Уча се, СмарТест, Енвижън, Classbuddy.

2.2.7. Грижа за здравето - обезпечава се от лекар и медицинска сестра в рамките на целия учебен ден. Наличен е лекарски кабинет и изолационно помещение.

2.2.8. Поощряване с морални и материални награди – по всички поводи и в края на учебната година за отличен успех и активна дейност в училищния живот.

2.2.9. Дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение - за реализирането на превантивни кампании, училището кани специалисти по различни теми. Така наши гост-лектори са били съдии от Апелативен съд-Варна, инспектори от III РПУ, сектор пътна полиция, дирекция „Превенции" на Община Варна, Детска педагогическа стая, специалисти от 112 и други. В училището функционира УКБППМНУ, както и Координациония съвет. Чрез Ученическия съвет различни послания достигат до нашите ученици чрез метода „Връстници обучават връстници". През 2026 година се сертифицираха двама медиатори, а през следващата учебна година предстои да бъде разкрит Училищен център по медиация. За превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение се разработи училищен проект за въвеждане на социално-емоционалното учене в класната стая. Същият е финансиран по Национална програма на МОН. Ние сме едно от избраните 12 училища в страната за оказване на методическа подкрепа от Фондация „Лъчезар Цоцорков" и Асоциация „Родители". Имаме амбицията СЕУ да се прилага в училище като самостоятелен учебен предмет още от месец септември 2026 година.

1.1.1. Дейности за превенция на обучителните затруднения:

- ✓ Диференцирано обучение: голяма част от специалните ученици се обучават по индивидуални учебни програми по учебните предмети, по които не достигат ДОС. Преподавателите прилагат методи, които отговарят на индивидуалните им нужди. Това включва използване на различни образователни техники, адаптирани учебни материали и ресурси. Част от учебните им часове преминава в работа по групи, ролеви игри или проектни дейности, които са отлични средства за насърчаване на сътрудничеството и изграждане на екипни умения. Учениците могат да споделят идеи, да работят заедно и да се учат взаимно, като това им помага да се чувстват част от един общ процес;
- ✓ Индивидуален подход: често срещан в нашите класни стаи. Учителите вече са осъзнали, че новото поколение деца учат по различен начин и в различно темпо. Ние като приобщаващо училище признаваме това и адаптираме учебните стратегии спрямо личните потребности – било то чрез визуални

материали, интерактивни платформи, практически занимания или гъвкаво темпо на преподаване. Така ние изграждаме ученици, които напредват с увереност и целенасоченост. Учителите, които са възприели приобщаващото образование, целят да организират материали, планове за уроци, стратегии за преподаване, учебна среда, образователни цели според разбирането за приобщаване и да отговорят на академичните и социални потребности на учениците. Някои от възможностите, са следните: изготвяне на работни документи на различни нива; създаване на индивидуални работни календари с ученици, които изпитват затруднения в редовната работа; работа в малки екипи; избор на подходи за оценяване, при които учениците могат най-добре да демонстрират наученото (постерна презентация, устна презентация, проект и др.).

1.1.2. Логопедична работа - в резултат на партньорството ни с ЦПЛР-Логопедичен център-Варна в училището е разкрит логопедичен кабинет, в който логопеди оказват обща логопедична подкрепа на нуждаещите се ученици. Всяка година, колегите от центъра обследват учениците от първи и втори клас и при съгласие на родителите работят корекционно с нуждаещи се деца.

Предоставянето на обща подкрепа става и чрез участие на училището в общински, национални и европейски програми и проекти:

- НП „България- образователни маршрути";
- НП „Заедно в изкуствата и спорта";
- НП „Осигуряване на съвременна, сигурна и достъпна образователна среда";
- НП „Информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в системата на предучилищното и училищното образование";
- НП „Иновации в действие";
- НП „Без агресия и сигурна образователна среда";
- НП „Безопасност на движение по пътищата";
- НП „Умения на фокус";
- Постановление № 46/19.03.2020г. на Министерския съвет за подпомагане на физическото възпитание и спорта в детски градини и училищата;
- Постановление №79/2016г. на Министерски съвет за осигуряване за безвъзмездно ползване на познавателни книжки, учебници и учебни помагала (обн. ДВ, бр. 31/2016г., посл. изм. с ПМС № 48/2018г.);
- Национален план за възстановяване и устойчивост
- Програма Еразъм +;
- Проект BG05SFPR001-1.001-0001 „Успех за теб";
- Проект № BG05SFPR001-1.003-0001 „Силен старт";

- Училището е със статут на иновативно;
- Програми на Община Варна:
  - ✓ за приобщаващо образование на деца, ученици и студенти от различни етнически групи и в неравностойно социално положение с проектите „Дислексията – преодолимото препятствие“ и „Игри на предизвикателствата“;
  - ✓ Дейност "Общински ученически игри";
  - ✓ Дейност "Ученически купа Варна";
  - ✓ Общински спортен празник „Бързи и сръчни“;
  - ✓ Програма за превенция на употребата на наркотични вещества сред ученици от V – VII клас;
  - ✓ Кампании „Не шофирай, ако си пил“;
  - ✓ Кампания „Открити дни на Местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните“;
  - ✓ Кампания „Ваканция здравей! Да играем безопасно!“;
- Превантивни кампании на:
  - ✓ Апелативен съд-Варна;
  - ✓ Телефон 112;
  - ✓ БЧК;
  - ✓ 3 РУ на МВР-Варна;
  - ✓ Детска педагогическа стая.

В изпълнение на дейностите по Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст в училището се води активна политика в рамките на своите правомощия за предотвратяване на напускането на училище и връщането в образователната система на децата и учениците. Разработени са планове и програми с разписани в тях конкретни цели и дейности. Екипи, посещават домовете на деца със статут необхванати или отпаднали.

Приобщаващото образование се реализира с квалифицирани специалисти. Използва се:

- външна квалификация:
  - ✓ Лектори на IX Кръгла маса - “Популяризиране на опита на училищата и добрите педагогически практики в образователните институции от области: Велико Търново, Габрово, Русе и Бургас. Дислексията - преодолимото препятствие” - в град Велико Търново;
  - ✓ “Класът/групата - как да ги управляваме и насочваме - ролята на класния ръководител”;
  - ✓ “Тестова батерия за оценка на дислексия на развитието DDE-2”- GIUNTI от GIUNTI psychometrics;
  - ✓ „Агресия и тормоз в училище“ към Департамент за информация и повишаване квалификацията на учителите – гр. Стара Загора;

- ✓ Участие в Национална Конференция „Емоционалната интелигентност";
- ✓ Участие в Национална конференция „Умения за иновации в образованието" на Център за творческо обучение;
- ✓ Участие в образователен форум „Позитивното образование – концепции, подходи и перспективи" към ВСУ „Черноризец Храбър" – гр. Варна;
- ✓ „Позитивните отношения в детската градина и училището" към ВСУ „Черноризец Храбър" – гр. Варна;
- ✓ Методически модели за управление на образователния процес към ТУ-Варна;
- ✓ Модели за прилагане на съвременни образователни ресурси в обучението на децата със СОП - Трета Регионална конференция за споделяне на добри практики в приобщаващото образование;
- ✓ „Развитие на социално-емоционални умения на ученици от начален етап" към Национален център за повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти - гр. Банкя;
- ✓ Обучение за медиатор към „Институт Итера";
- ✓ Курс по първа помощ при животозастрашаващи инциденти към Училище по първа помощ – FirstAidbg;
- ✓ Психодиагностика – портрет на личността към Пловдивски университет „ св. Паисий Хилендарски";
- ✓ Изграждане и развиване на училищната общност към Асоциация "Родители" и Фондация Лъчезар Цоцорков;
- ✓ Мултидисциплинарен подход при преодоляване на комуникативни нарушения – ортодонт към ЦПЛР-Логопедичен център, Варна;
- ✓ Мултидисциплинарен подход при преодоляване на комуникативни нарушения - невролог към ЦПЛР-Логопедичен център, Варна;
- ✓ Мултидисциплинарен подход при преодоляване на комуникативни нарушения - ерготерапевт към ЦПЛР-Логопедичен център, Варна;
- ✓ Мултидисциплинарен подход при преодоляване на комуникативни нарушения - постуролог към ЦПЛР-Логопедичен център, Варна;
- ✓ Практикум "Изкуствения интелект в логопедичната работа - ПУВ" към ЦПЛР-Логопедичен център, Варна;
- ✓ Практикум "Изкуствения интелект в логопедичната работа - НУВ" към ЦПЛР-Логопедичен център, Варна;
- ✓ "Подкрепа на деца и ученици със заекване и социална тревожност" от „Синдео";
- ✓ „Агресия и тормоз в училището" към Тракийски университет - Департамент за информация и повишаване квалификацията на учителите, гр. Стара Загора;

- ✓ „Позитивното образование - концепции, подходи и перспективи” към Варненски свободен университет „Черноризец Храбър”, гр. Варна.

- Вътрешноинституционална:
  - ✓ “Социализация на ученици със СОП в начален и прогимназиален етап”;
  - ✓ “Насоки за прилагане на Карта за функционална оценка на индивидуалните потребности на децата и учениците със СОП”;
  - ✓ “Дислексията - преодолимото препятствие”;
  - ✓ “Психологически подходи за ефективно взаимодействие между училище, семейство и ученик”;
  - ✓ Развитие на социалната и емоционалната интелигентност на учителя, като фактор за ефективна педагогическа практика;
  - ✓ “Обща и допълнителна подкрепа”;
  - ✓ “Превенция на вейпинга сред подрастващите”.

2. Осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие

Допълнителна подкрепа в училището се предоставя на деца и ученици със специални образователни потребности, деца и ученици в риск, деца и ученици с изявени дарби и на деца и ученици с хронични заболявания и включва:

- работа с дете и ученик по конкретен случай;
- психо-социална рехабилитация и рехабилитация на комуникативните нарушения;
- осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
- ресурсно подпомагане.

За осигуряването на допълнителната подкрепа в училището са назначени 3 ресурсни учители, 3 психолози, 2 логопеди, 1 помощник на учителя. В училището работи педагогически специалист с над 15 години професионален опит в СУУНЗ „Проф. д-р Иван Шишманов“, гр. Варна, който подпомага учителите при изготвянето на индивидуалните учебни програми и при адаптирането н а учебното съдържание. За всеки отделен случай е сформиран екип, който извършва функционална оценка на потребностите, изготвя и реализира План за личностно развитие.

Благодарение на ползотворното сътрудничество между училището, родителите и институциите, които имат отношение към грижата за децата и учениците и към създаването на условия за тяхното пълноценно развитие и за цялостната дейност в приобщаващото образование, Второ ОУ „Никола Й. Вапцаров“ получи националната награда за приобщаващо училище за 2026 година.

3. Осигуряване на подкрепяща материално-техническа база

Съгласно нормативната уредба институциите в системата на предучилищното и училищното образование предоставят условия за равен достъп до образование за децата и учениците чрез осигуряване на достъпна архитектурна и физическа среда, достъпност на информацията и комуникацията, достъп до учебните програми и учебното съдържание, разумни улеснения, технически средства, специализирано оборудване и специализирана подкрепяща среда, дидактически материали и методики. Училището е с модернизиране на материално-техническата база. Осигурена е подкрепяща среда по следните направления:

- достъпна архитектурна среда - налични физически съоръжения като открита рампа до входа на училището, асансьор до всички етажи, адаптирани санитарни помещения, които позволяват на всички ученици да се движат свободно и да ползвата училищните ресурси. Налични са специализирани кабинети за ресурсно подпомагане, логопедична работа и психологическо консултиране с всички необходими на специалистите материално-технически ресурси. Училището реализира пилотна програма на Община Варна „Дислексията – преодолимото препятствие" за въвеждане в ежедневна употреба на асистиращи технологии „четци" от деца с дислексия, дисграфия и дискалкулия;
- специализирана подкрепяща среда в това число ресурсни и логопедични кабинети и кабинети за работа на психолозите;
- достъпност до видове средства за информация и комуникация (компютри, интернет и др.);
- достъпност до информация за правата и задълженията на децата и учениците, за предлаганите дейности и програми за обучение;
- достъпност до познавателни книжки, учебници и учебни комплекти;
- специализирано оборудване и асистиращи технологии;
- дидактични материали.
- изградени външни рампи/подстъпи;
- асансьори;
- пригодени санитарни помещения.

4. Предизвикателства

Основно предизвикателство при реализиране на процесите на осигуряване на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците от училището е липсата на изпреварваща приема на децата и учениците информация от настоящите им образователни институции. Това предполага забавяна на мерките и предварителна подготовка, съобразно спецификите на постъпващото дете/ученик в училище. Това може да се преодолее частично чрез:

- **Кадрово обезпечаване със специалисти** – най-вече за осигуряване на допълнителна подкрепа на децата и учениците. Необходимо е осигуряване на

помощници на учителя при прояви от аутистичен спектър, при емоционални и/или поведенчески затруднения, при сензорни и/или неврологични увреждания. Анализът на компетентностите на педагогическите кадри за работа с деца със СОП, в риск, с изявени дарби и с хронични заболявания показва, че въпреки предоставените разнообразни възможности на национално, общинско и институционално ниво за обучение и квалификация, показва, че все още се наблюдават дефицити в квалификацията им при решаване на сложни казуси. В тази посока се използват всички възможности за въвеждаща и поддържаща квалификация за развиване на професионалните компетентности на всички педагогически специалисти за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.

- **Привличане на родителите като сътрудници в процесите на подкрепа за личностно развитие на децата им** - повишаване на тяхната информираност, ангажиране и сътрудничество по отношение на реализиране на механизмите за предоставяне на подкрепа за личностно развитие с институциите, които я предоставят, както и по отношение на техните права, задължения и компетентности като активни участници в развиването на способностите и уменията на децата и учениците. Мотивиране за предварителни срещи с ръководството на училището и предварително изготвяне на план за действие.
- **Финансово обезпечаване –** осигурява се от държавния бюджет чрез определения ЕРС. Необходимо е увеличаване на дофинансирането от общинския бюджет, чрез различни общински програми и проекти и други източници за финансиране на дейността – национални и европейски програми.
- **Ранно и/или своевременно идентифициране на потребностите от допълнителна подкрепа –** изисква промяна на нормативната уредба в посока задължителен ранен скрининг и обучение на по-голям брой специалисти в детските градини и на координиращите екипи във всички образователни институции. Изисква промяна на нормативната уредба в посока осигуряване на адекватна подкрепа при липса на съгласие на родителите.
- **Ефективно взаимодействие между институциите, осигуряващи подкрепа за личностно развитие** - непрекъснато сътрудничество между различните институции, органи и структури.

III. ВИЗИЯ

Към 2030 година училището е постигнало подход, който гарантира, че всяко дете, независимо от индивидуалните му способности, социален статус или специални образователни потребности има достъп до качествено обучение; осигурява равни възможности за всички ученици; насърчава развитието на емпатия, толерантност и социални умения; всички ученици имат възможности за включване в училищния живот;

създадена е подкрепяща среда за развиване и реализиране на ученическия потенциал. Чрез адаптиране на методите на преподаване, осигуряване на подходяща инфраструктура и активно включване на всички участници – учители, родители и специалисти, то е изградило и постоянно развива една по-справедлива образователна среда. Вярва, че това е инвестиция в бъдещото поколение, онова което ще изгради по-добро и справедливо общество. Вярва, че всички деца – независимо от техните способности или затруднения, произход и етническа принадлежност, религия и култура – имат право на приобщаващо предучилищно и училищно образование.

IV.ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ ПРИ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА СТРАТЕГИЯТА

- **Законосъобразност** – съответствие на целите и на предлаганите дейности на законовите и подзаконовите нормативни актове и единната държавна образователна политика за осигуряване правото на предучилищно и училищно образование.
- **Партньорство –** активно и координирано участие в съвместни дейности с другите образователни институции, държавни и общински институции в реализацията на политиката за приобщаване на деца и ученици нуждаещи се от обща и допълнителна подкрепа.
- **Прозрачност и популяризиране на дейностите и резултатите** –значимостта на проблема предполага висока степен на информираност на обществото.
- **Ориентираност** - към индивидуалните потребности на всяко дете и ученик.
- **Равен достъп** до качествено образование и приобщаване на всяко дете и на всеки ученик.
- **Равнопоставеност** и недопускане на дискриминация при провеждане на политиките за подкрепа на личностното развитие.
- **Хуманизъм и толерантност.**
- **Иновативност и ефективност** - разработване на нови подходи за равен достъп до качествено образование и успешно приобщаване на децата и учениците, нуждаещи се от обща и допълнителна подкрепа.
- **Автономия** - провеждане на образователни политики, самоуправление и децентрализация.
- **Приемственост** - осигуряване на непрекъснато действие на стратегията, независимо от управленски или други социални промени и гарантиране на постоянство в усилията и политиките за изпълнение на стратегическите цели.
- **Устойчивост на резултатите –** осигуряване на трайно и дългосрочно въздействие на постигнатите резултати.

- **Отчетност, мониторинг и контрол** на реализацията на целия процес на подкрепа за личностно развитие, включваща в себе си анализ и оценка на постигнатите резултати.

V. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

Стратегическа цел 1:

Гарантиране на всяко дете и ученик на правото му на качествено образование и на достъп до обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в зависимост от неговите потребности, възможности, личностни качества, знания, умения и интереси.

Стратегическа цел 2:

Осигуряване и постоянно квалифициране на педагогически специалисти за предоставянето на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие. Подкрепа за развиване на училищните професионални общности.

Стратегическа цел 3:

Въвеждане на иновативни модели, практики и подходи за подобряване качеството на образователната услуга. Осигуряване на равен достъп до образователни ресурси и технологии, както и развитие на дигиталните компетентности, съобразно индивидуалните възможност и потребности на учениците.

Стратегическа цел 4:

Създаване на визия за приобщаващото образование и грижата за децата и учениците чрез провеждане на обществени обсъждания в иновативни формати и междуинституционално взаимодействие.

Стратегическа цел 5:

Изграждане и развиване на умения за живота , сред които ефективно общуване, емоционална саморегулация, сътрудничество, самостоятелност, отговорност и умения за решаване на конфликти.

VI.ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ЦЕЛИ

В изпълнение на стратегическа цел 1:

- Предложение за законодателна промяна за задължителна ранна диагностика и дейности за адекватна подкрепа при липса на съгласие на родителите;
- Организиране и провеждане на ранна диагностика на деца и ученици с цел превенция на обучителни трудности;

- Постоянно осъвременяване на подкрепящата среда за обучение и възпитание според установените потребности чрез осъвременяване на кабинети и класни стаи/занимални, благоустроявяне на дворни пространства;
- Изграждане на кабинет със съпътстващо специализирано обзавеждане за ерготерапевтична дейност съвместно с РЦППО-Варна;
- Разширяване и разнообразяване на формите за осмисляне на свободното време на децата и учениците, чрез дейността на културни институции, спортни клубове, туристически дружества и други;
- Насърчаване на деца с изявени дарби;
- Реализиране на дейности за професионално ориентиране и консултиране и връзка с пазара на труда, стимулиране развитието на предприемачески, творчески и иновативни компетентности на учащите;
- Провеждане на социална и здравна политика, насочена към децата и учениците чрез профилактика и диагностика на често срещани заболявания в ранна детска и училищна възраст, осигуряване на условия за повишаване двигателната активност и системно практикуване на спорт;
- Превенция на употребата на психоактивни вещества;
- Превенция на асоциалното поведение и противообществените прояви на малолетните и непълнолетните;
- Превенция на трафика на хора и закрила на жертвите на трафик;
- Осигуряване на допълнителни условия за изучаване на български език от деца и ученици, за които бъргарският език не е майчин.

В изпълнение на стратегическа цел 2:

- Взаимодействие на педагогическите специалисти с други институции за оказване на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците;
- Осигуряване на продължаващо професионално развитие на всички педагогически специалисти;
- Привличане на родителите като сътрудници в процесите на подкрепа за личностно развитие;
- Популяризиране на приобщаващи педагогически практики.

В изпълнение на стратегическа цел 3:

- Осигуряване на индивидуално обучение: чрез индивидуални учебни планове и програми; адаптирано учебно съдържание; адаптирани учебни ресурси.
- Подобряване на достъпността на образованието чрез използване на технически средства;
- Спомагане на идентификацията на проблеми чрез наблюдение представянето на учениците и откриване на ранни признаци на затруднения или изоставане в обучението;

- Формиращо оценяване и качествена обратна връзка за напредъка на учениците, помагайки ги да разберат своите силни и слаби страни и да направят необходимите корекции в своето обучение. Проверка на разбирането, оценка на уменията за критично мислене или оценка на креативността;
- Осигуряване при необходимост на технически средства и софтуери, подпомагащи обучението на деца и ученици със специфични нарушения на способността за учене - с дислексия, с дисграфия, с дискалкулия.

В изпълнение на стратегическа цел 4:

- Насърчаване на взаимодействието и сътрудничеството с различните институции, органи и структури, осигуряващи подкрепа за личностно развитие на територията на община Варна;
- Участие в международни, национални и регионални проекти и програми за подобряване на общата подкрепяща среда и разширяване на обхвата на дейности по обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца и ученици;
- Провеждане на информационни кампании и мероприятия сред родители за разясняване на взаимните ползи от приобщаващото образование на децата и учениците, нуждаещи се от обща и допълнителна подкрепа, както и за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи;
- Провеждане на ефективна медийна политика за изпълнение на дейностите, заложени в Стратегията.

В изпълнение на стратегическа цел 5:

- Въвеждане на нов авторски учебен предмет в начален етап «Умения за живота».
- Провеждане на информационни кампании и нов формат родителски срещи за разясняване на взаимните ползи от социално-емоционалното учене.
- Интегриране в уроците на кратки дейности и игри, които помогнат децата да развият социални-емоционални умения и да придобият увереност.
- Внедряване на дейности, които отчитат емоционалното състояние на децата.
- Организиране на активни междучасия, които са предпоставка за сътрудничество и осигуряват усещане за общност.
- Създаване в училище на отворени пространства с обособени кътове за творческа работа.
- Представяне на добри практики пред колегия и родителска общност.

VII. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРЕДВИДЕНИТЕ ДЕЙНОСТИ

1. Участие на всички заинтересовани страни в процеса на приобщаващото образование.
2. Идентифицирани и подкрепени деца и ученици, нуждаещи се от обща допълнителна подкрепа.
3. Идентифицирани проблеми и предложения на решения за реализиране на приобщаващото образование в рамките на училището.
4. Въведени иновативни модели, практики и подходи за подобряване качеството на приобщаващото образование.
5. Увереност на родители, институции и общественост, че Второ ОУ „Никола Й. Вапцаров", гр. Варна е най-приобщаващото училище в град Варна.

VIII. ФИНАНСИРАНЕ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА

1. Източници на финансиране

Основен източник на финансиране на Стратегията е Държавния бюджет, бюджета на Община Варна, бюджетите на училището и външно финансиране от национални, общински и международни програми и проекти.

2. Индикатори за реализиране на Стратегията:

- Брой деца и ученици, получили подкрепа – по видове подкрепа;
- Брой специалисти, ангажирани в процесите по осигуряване на подкрепа;
- Брой педагогически специалисти, участвали в обучения за развитие на професионалните компетентности за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие;
- Брой реализирани проекти и програми, пряко насочени към осигуряване на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците;
- Брой разяснителни кампании и публикации, свързани с изпълнението на стратегическите цели и планираните дейности.

3. Отчитане на изпълнението на Стратегията:

Отчитането на изпълнението на Стратегията се извършва чрез Годишен отчет за изпълнението на дейностите и има за цел да се дадат препоръки за актуализиране или отпадане на някои мерки или за нови такива през следващия период.

IX.ОЦЕНКА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА

Училищната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците обединява усилията на всички заинтересовани страни и ресурси. Те е отворена система, която следва динамиката на новите потребности.

Измерването и отчитането на резултатите от дейностите по приобщаващото образование ще се извършва чрез оценка, базирана основно на данни от системата НЕИСПУО на МОН, електронната платформа „Школо", протоколите от екипни срещи, картите за функционална оценка на потребностите, от данни, постъпили чрез Училищната система за самооценка на качеството. Информация ще се използва за оценка на достигнатия етап на изпълнение на мерките и разходваните средствата, идентифициране на проблемите, даване на препоръки и предприемане на коригиращи мерки.

X. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящата Стратегия ще се реализира от училището в партньорство с Регионално управление на образованието – Варна, Община Варна, Държавна агенция за закрила на детето, Дирекция „Социално подпомагане", Регионална здравна инспекция, Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – Варна, районни администрации, образователни институции, обществения съвет, ученическия съвети, общински културни институти, читалища, спортни клубове и други. Разработена е съгласно националните и европейски приоритети за осигуряване на приобщаващо образование на децата и учениците, отразявайки мисленето на новото време.

В резултат на нейната реализация Второ основно училище „Никола Йонков Вапцаров", гр. Варна, ще продължи да бъде:

- Иновативно и креативно, защото прилагам нови и ефективни методи, подходи и политики в работата не само с деца и ученици със специални образователни потребности и техните връстници, но и за всички останали;
- Ефективно и резултатно, защото се виждат постигнатите конкретни и измерими резултати в развитието и обучението на децата и учениците, както и изградената приобщаваща култура;
- е работещо в сътрудничество и екипност, между специалисти, учители, ръководство, родители и други заинтересовани страни;
- Ангажирано и силно мотивирано за реализиране принципите на приобщаващото образование и непрекъснатото му развитие;
- С изключителен принос към общността, което е видно от много участия в инициативи и проекти, насочени към популяризиране на приобщаващото образование извън рамките на пряката дейност;
- С положително институционално признание.